

?statistiksel Okuryazarl?k Öz Yeterlilik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?statistiksel Okuryazarl?k Öz Yeterlilik Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23973>

Özet

?statistiksel Okuryazarlık Öz Yeterlilik Ölçeği, Batur, Yiğit ve Baki (2019) tarafından geliştirilmiş, bireylerin istatistiksel kavramlar, süreçler ve muhakeme yetenekleri hakkındaki öz yeterlilik inançlarının ölçmeyi amaçlayan 38 maddelik bir ölçektir. Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanmakta olup, yüksek iç tutarlılık ve geçerlik katsayılarına sahiptir. Yapılan psikometrik çalışmalar sonucunda, ölçeğin toplam varyansın önemli bir kısmının açıklayan üç faktörlü bir yapı sergilediği tespit edilmiştir.

Bu geliştirme çalışması, özellikle eğitim ve sosyal bilimler alanlarında istatistik öğrenimi gören veya kullanan bireylerin, istatistiksel görevleri yerine getirme konusundaki güven düzeylerini belirlemek için kritik bir araç sunmaktadır. Ölçek, yüksek güvenilirlik katsayıları (.934) ile psikometrik açıdan güçlü bir yapıya sahiptir.

Anahtar Kelimeler

?statistiksel okuryazarlık, öz yeterlilik, ölçek geliştirme, faktör analizi, istatistiksel muhakeme, psikometri.

Yazarlar

Aslıhan Batur, Nuran Yiğit, Abdullah Baki

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin istatistiksel okuryazarlık becerilerine yönelik sahip oldukları öz yeterlilik algılarının güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu öz yeterlilik, bireyin istatistiksel süreçleri anlama, yorumlama ve uygulama konusundaki inancının ifade eder.

Ölçek, eğitim araştırmacılarına ve uygulayıcılara, öğrencilerin istatistik derslerine yönelik motivasyonlarının ve başarı beklentilerini değerlendirilmede nicel veriler sağlamak üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, istatistik eğitiminde karşılaşılan kaygı ve yetersizlik inançlarının kaynakları belirlenebilir.

Yapı

?statistiksel Okuryazarlık Öz Yeterlilik Ölçeği, **istatistiksel öz yeterlilik** genel yapısına ölçmektedir. Bu yapı, üç temel alt boyutta incelenmektedir.

?statistiksel süreçle ilgili güven duygusu: Bireyin veri toplama yöntemleri, analiz seçimi ve araştırma tasarımı gibi istatistiksel süreç adımlarının başarıyla bir şekilde yürütülebilmesine dair

inanc?. (13 madde)

?statistiksel muhakeme ile ilgili inanç: Bireyin istatistiksel durumlar? yorumlama, varsay?mlar ileri sürme ve sonuç ç?karma yetene?ine dair öz güveni. (12 madde)

Temel istatistiksel kavramlarla ilgili yeterlik: Bireyin ortalama, standart sapma, korelasyon gibi temel istatistiksel kavramlar? ve formülleri do?ru ve etkili bir ?ekilde kullanabilme yeterli?ine dair inanc?. (13 madde)

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) ile incelenmi?tir. AFA sonucunda, ölçe?in teorik beklentilerle uyumlu olarak üç faktörlü bir yap?ya sahip oldu?u belirlenmi?tir.

Bu üç faktörlü yap?nın, toplam varyans?n **%41.521**'ini aç?klad??? rapor edilmi?tir. Bu oran, ölçe?in ölçtü?ü yap?nın önemli bir k?sm?n? aç?klayabildi?ini ve yeterli düzeyde yap? geçerli?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

?statistiksel Okuryazarlık Öz Yeterlilik Ölçe?i'nin iç tutarlılık (Cronbach Alfa) yöntemiyle hesaplanan güvenirlik katsay?s? oldukça yüksektir. 38 maddelik ölçe?in tamam? için hesaplanan güvenirlik katsay?s? **.934** olarak bulunmu?tur. Bu de?er, ölçe?in maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve yüksek derecede güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Alt faktörler baz?nda da yüksek iç tutarlılık de?erleri elde edilmi?tir:

"?statistiksel süreçle ilgili güven duygusu" faktörü için güvenirlik katsay?s?: **.886**

"?statistiksel muhakeme ile ilgili inanç" faktörü için güvenirlik katsay?s?: **.874**

"Temel istatistiksel kavramlarla ilgili yeterlik" faktörü için güvenirlik katsay?s?: **.854**

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde kullan?lan aç?mlay?c? faktör analizi, ölçe?in alt?nda yatan psikolojik yap?y? ortaya ç?karm???tir. Analiz, 38 maddenin üç ana boyutta topland???n? göstermi?tir.

Elde edilen üç faktör, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü desteklemekte ve istatistiksel yeterlili?in tek boyutlu de?il, süreç, muhakeme ve temel bilgi alanlar?n? kapsayan çok boyutlu bir yap? oldu?unu do?rulamaktadır. Varyans aç?klama oran? (%41.521) bu faktör modelinin kabul edilebilir oldu?unu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Öz Rapor Envanteri)

Format: 38 madde ve üç faktörden oluşmaktadır.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Akademik popülasyon (Öğrenciler, öğretmen adayları veya istatistik eğitimi alan bireyler).

Yaş Grubu: Bilgi mevcut değil (Genellikle üniversite öğrencileri).

Popülasyon Detayları: Bilgi mevcut değil.

Test Metodolojisi: 5'li Likert derecelendirmesi (1= kesinlikle katılmıyorum - 5= kesinlikle katılıyorum).

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlilik inancı, istatistiksel süreç, psikometrik özellikler, üç faktörlü yapı, eğitimde ölçme değerlendirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Aslihan Batur

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Bilgi mevcut değil.

İletişim E-posta Adresleri: aslihanbatur729@artvin.edu.tr

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değil (Artvin Çoruh Üniversitesi ile ilişkilidir).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Aslihan Batur ile iletişime geçilmesi önerilmektedir. Ticari olmayan akademik kullanımlarda izin gerekebilir. Ücret bilgisi mevcut değildir.

Kaynaklar

Batur, A., Yiğit, N., ve Baki, A. (2019). İstatistiksel Okuryazarlık Öz Yeterlilik Ölçek geliştirme çalışması. Uluslararası Fen, Matematik, Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Kongresi Tam Metin Kitabı. İzmir, Türkiye.

Kongre tam metin kitabına ait bağlantı aşağıdadır. Çalışmanın tam metnine bu kaynaktan ulaşılabilir: fmgtegitimikongresi.com (PDF dosyası)

İstatistiksel Okuryazarlık Öz Yeterlilik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek 38 madde ve üç faktörden oluşmaktadır:

İstatistiksel süreçle ilgili güven duygusu (13m): Araştırma amacına uygun bir veri toplama yöntemi seçmekte başarısızdır.

İstatistiksel muhakeme ile ilgili inanç (12m): Herhangi bir istatistiksel duruma yönelik varsayımları sürebilirim.

Temel istatistiksel kavramlarla ilgili yeterlik (13m): İstatistikle ilgili formülleri soruların çözümünde etkili olarak kullanabilirim.